

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 24 marca 2010 r.

w sprawie pomocy państwa C 4/03 (ex NN 102/02) udzielonej przez Włochy na rzecz WAM SpA

(notyfikowana jako dokument nr C(2010) 1711 cor.)

(Jedynie tekst w języku włoskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2011/134/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy ⁽¹⁾,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając decyzję, na mocy której Komisja postanowiła wszcząć procedurę określoną w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w odniesieniu do pomocy C 4/03 (ex NN 102/02) ⁽²⁾,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

Procedura przed Komisją

- (1) Pismem z dnia 26 lipca 1999 r. do Komisji wpłynęła skarga na WAM Engineering Ltd. Postawiony w skardze zarzut dotyczył przyznania przez rząd włoski nielegalnych dotacji na rzecz WAM SpA.
- (2) Pismami z dnia 5 sierpnia 1999 r. oraz 10 września 1999 r. zwrócono się do władz włoskich o wyjaśnienia. Skarżący przedstawił dodatkowe informacje w piśmie z dnia 2 września 1999 r. Pismem z dnia 13 grudnia 1999 r. Komisja przekazała skarżącemu odpowiedź władz włoskich przesłaną pismem z dnia 11 października 1999 r. oraz wyraziła zamiar przeprowadzenia formalnego postępowania wyjaśniającego.
- (3) Jednocześnie Komisja prowadziła badanie sondażowe w sprawie krajowych programów wsparcia dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych poza EU (BIZ), którego wynikiem miał być komunikat Komisji w tej sprawie.
- (4) Pismem z dnia 18 grudnia 2001 r. Komisja zwróciła się do Włoch z prośbą o dalsze informacje w następstwie ponowionego działania ze strony skarżącego (pismami z dnia 31 marca 2000 r. i 11 października 2000 r. przesłano do Komisji dwa przypomnienia) oraz z uwagi na opóźnienie przez Komisję badań sondażowych w sprawie BIZ.
- (5) W świetle informacji przedstawionych w pismach z dnia 20 lutego 2002 r. i 27 marca 2002 r. władzom włoskim zadano kolejne pytania w piśmie z dnia 12 kwietnia 2002 r.
- (6) Władze włoskie przesłały odpowiedź w piśmie z dnia 21 maja 2002 r. Pismem z dnia 5 czerwca 2002 r. Komisja poinformowała władze włoskie, iż uznała przedłożone informacje za niekompletne i poprosiła o uzupełnienie brakujących informacji i przesłanie dalszych wyjaśnień w terminie dwudziestu dni roboczych od daty otrzymania pisma.
- (7) Ponieważ nie uzyskano żadnej odpowiedzi pomimo wniosku władz włoskich, zawartego w piśmie z dnia 25 czerwca 2002 r., o przedłużeniu terminu do 31 lipca 2002 r., w dniu 26 września 2002 r. Komisja przyjęła nakaz udzielenia informacji zgodnie z art. 10 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE ⁽³⁾ (dalej zwanego „rozporządzeniem (WE) nr 659/1999”). W międzyczasie sprawę przekazano do „rejstru pomocy nienotyfikowanej” i nadano jej numer NN 102/2002.
- (8) Pismami z dnia 26 czerwca 2002 r. i 4 października 2002 r. skarżący został poinformowany o postępach sprawy. Skarżący zwrócił się z prośbą o podanie wyniku nakazu udzielenia informacji w piśmie z dnia 31 października 2002 r.

⁽¹⁾ Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 87 i 88 Traktatu WE stały się odpowiednio art. 107 i 108 TFUE. Treść tych dwóch grup postanowień jest zasadniczo identyczna. Dla celów niniejszej decyzji odniesienia do art. 107 i 108 TFUE należy w stosownych przypadkach rozumieć jako odniesienia do art. 87 i 88 Traktatu WE, a odniesienia do Sądu Pierwszej Instancji należy rozumieć jako odniesienia do Sądu.

⁽²⁾ C(2003) 35 wersja ostateczna (Dz.U. C 142 z 18.6.2003, s. 2).

⁽³⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

- (9) Władze włoskie przedstawiły żądane informacje w piśmie z dnia 16 października 2002 r., a dodatkowe informacje w piśmie z dnia 24 października 2002 r.
- (10) Pismem z dnia 24 stycznia 2003 r. Komisja poinformowała Włochy o decyzji o wszczęciu procedury przewidzianej w art. 88 ust. 2 traktatu WE, obecnie art. 108 ust. 2 TFUE w odniesieniu do przedmiotowej decyzji ⁽⁴⁾.
- (11) Pismem z dnia 29 stycznia 2003 r. poinformowano skarżącego o wszczęciu postępowania.
- (12) Nie otrzymawszy jeszcze wyżej wymienionego pisma, skarżący skierował do Komisji przypomnienie w piśmie z dnia 10 lutego 2003 r.
- (13) W odpowiedzi na komunikat skierowany do władz włoskich, dotyczący wszczęcia postępowania, WAM SpA wystosowała pismo bezpośrednio do Komisji (pismo z dnia 10 lutego 2003 r.).
- (14) Pismem z dnia 27 lutego 2003 r. Włochy zwróciły się z prośbą o przedłużenie do dnia 7 marca 2003 r. 15-dniowego terminu na składanie uwag na temat poufności, zgodnie z decyzją Komisji.
- (15) Pismem z dnia 10 marca 2003 r. Włochy zwróciły się do Komisji z prośbą o niepublikowanie decyzji z uwagi na chęć zwrotu pomocy przez beneficjenta, co zadeklarowała również sama spółka WAM SpA pismem z dnia 13 marca 2003 r., przesłanym bezpośrednio do Komisji.
- (16) Pismem z dnia 18 marca 2003 r. Komisja zwróciła uwagę na fakt, iż w celu uniknięcia publikacji potrzebna jest ostateczna decyzja zamykająca sprawę, która jest uwarunkowana uprzednim przedłożeniem dowodu faktycznego odzyskania dwóch transzy pomocy wraz z odsetkami, obliczonymi w sposób przyjęty przez Komisję.
- (17) Jako że kwota zaproponowana przez rząd włoski w piśmie z dnia 13 maja 2003 r. była znacznie niższa niż pierwsze szacunki ekwiwalentu dotacji dla tej pomocy obliczonego przez Komisję na podstawie danych dostępnych w chwili wszczynania procedury, Komisja powiadomiła Włochy pismem z dnia 22 maja 2003 r., iż uznaje się, że proponowana kwota do zwrotu nie spełnia jej kryteriów, w związku z czym wkrótce nastąpi publikacja.
- (18) Pismem z dnia 13 czerwca 2003 r. skarżący zwrócił się z prośbą o informacje na temat publikacji decyzji. Komisja odpowiedziała pismem z dnia 18 czerwca 2003 r.; kolejny komunikat został wysłany do skarżącego tego samego dnia pocztą elektroniczną w celu powiadomienia go, iż publikacja właśnie miała miejsce.
- (19) Pismem z dnia 1 lipca 2003 r., poprzedzonym faksem, spółka WAM SpA zwróciła się z wnioskiem o dostęp do akt sprawy. Wniosek ten został odrzucony przez Komisję pismem z dnia 14 lipca 2003 r.
- (20) Pismem z dnia 20 czerwca 2003 r. spółka WAM SpA odpowiedziała bezpośrednio na powiadomienie Komisji wysłane do Włoch o publikacji decyzji. Komisja odpowiedziała pismem z dnia 11 lipca 2003 r.
- (21) Pismem z dnia 27 czerwca 2003 r. skarżący wyraził zamiar żądania odszkodowania od spółki WAM SpA z uwagi na poniesione straty, pod warunkiem że ostateczna decyzja Komisji będzie negatywna. Skarżący zwrócił się z prośbą o powiadomienie o procedurze, która ma być zastosowana.
- (22) Pismem z dnia 4 lipca 2003 r. przedsiębiorstwo Morton Machine Company Limited poinformowało, iż zostało wezwane do stawienia się we włoskim sądzie przez spółkę WAM SpA., która dochodzi własnego odszkodowania, i zwróciło się do Komisji z zapytaniem o możliwość wycofania wezwania do sądu.
- (23) Pismem z dnia 10 lipca 2003 r. Komisja odpowiedziała na obydwa wymienione wyżej pisma Morton Machine Company.
- (24) Pismem z dnia 16 lipca 2003 r. przedstawiono uwagi zainteresowanych stron trzecich wraz z prośbą o potraktowanie powyższych uwag w sposób poufny.
- (25) W dniu 23 lipca 2003 r. odbyło się spotkanie służb Komisji z władzami włoskimi. W związku z tym spotkaniem rząd włoski przedstawił określone informacje pismem z dnia 22 lipca 2003 r., które zarejestrowano dnia 25 lipca 2003 r. Dodatkowe informacje przekazane zostały bezpośrednio Komisji pismem z dnia 8 sierpnia 2003 r. przez Presidenza del Consiglio dei Ministri (kancelarię rady ministrów) [Dipartimento per il coordinamento delle politiche comunitarie (departament ds. koordynacji polityki Wspólnoty)].
- (26) Pismem z dnia 21 sierpnia 2003 r. przedsiębiorstwo Morton Machine Company Limited zapytało, czy przyjęta już została ostateczna decyzja, oraz poprosiło o informowanie go na bieżąco o rozwoju sytuacji. Komisja odpowiedziała pismem z dnia 28 sierpnia 2003 r.
- (27) Pismem z dnia 19 września 2003 r. Włochy przedstawiły Komisji swoje uwagi dotyczące wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego.
- (28) Pismem z dnia 3 listopada 2003 r. Włochy przedstawiły swoje uwagi dotyczące komentarzy stron trzecich.
- (29) W odpowiedzi na wniosek o odszkodowanie z dnia 30 lipca 2003 r. złożony przez spółkę WAM SpA odmowa dostępu do dokumentów została potwierdzona przez sekretariat generalny pismem z dnia 16 września 2003 r.
- (30) Dane, których brakowało w odpowiedzi z dnia 19 września 2003 r., zostały uzupełnione przez Włochy pismem z dnia 14 stycznia 2004 r.

⁽⁴⁾ Porównaj: przypis 2.

(31) Dnia 19 maja 2004 r. Komisja przyjęła decyzję na mocy art. 7 ust. 3 i 5 rozporządzenia (WE) nr 659/1999⁽⁵⁾.

Procedura przed Sądem Pierwszej Instancji i Trybunałem Sprawiedliwości

(32) Zarówno spółka WAM SpA, jak i Włochy odwołały się od decyzji Komisji z dnia 19 maja 2004 r. do Sądu Pierwszej Instancji. Sąd Pierwszej Instancji po podjęciu decyzji o połączeniu tych spraw wydał wyrok w dniu 6 września 2006 r. i unieważnił decyzję Komisji, motywując swoją decyzję faktem, iż Komisja nie dowiodła w sposób wystarczający tego, że pomoc mogła mieć wpływ na handel i konkurencję na rynku UE z uwagi na okoliczności sprawy⁽⁶⁾.

(33) Komisja odwołała się od wyroku Sądu Pierwszej Instancji. W dniu 30 kwietnia 2009 r. Sąd Pierwszej Instancji odrzucił odwołanie Komisji⁽⁷⁾.

II. OPIS POMOCY

(34) WAM SpA jest spółką prawa włoskiego z siedzibą w Cavezzo, Włochy. W okresie, którego dotyczy sprawa, w latach 1995–2000, działalność rynkowa spółki dotyczyła produkcji oraz wprowadzania do obrotu przenośników śrubowych i podajników ślimakowych, odpylaczy i zaworów mających zastosowanie w zakładach przemysłowych. Na rynku tym działa wielu producentów z UE. Szczególnie w ramach rynku odpylaczy spółka WAM SpA miała szereg znaczących konkurentów z UE dysponujących zaawansowaną technologią oraz dobrze rozwiniętą strukturą handlową⁽⁸⁾.

(35) W odniesieniu do obecności WAM SpA na rynku włoskim udział spółki w rynku przenośników śrubowych do cementu wynosił 60 % w 1991 r., 50 % w 2000 r. oraz 55 % w 2003 r. Udział spółki w rynku odpylaczy wynosił 40 % w 1991 r., a następnie wzrósł do 50 % w 2000 r. oraz do 60 % w 2003 r.⁽⁹⁾

(36) Od 1997 r. WAM SpA zaczęła rozszerzać zakres swojej działalności na inne rynki UE, szczególnie w zachodnich Niemczech i Francji. W 2000 r. jej udział w rynku przenośników śrubowych do cementu wynosił 70 % we Francji i Niemczech oraz 60 % w Zjednoczonym Królestwie, natomiast udział w rynkach odpylaczy tych krajów

wynosił 50 % we Francji, 20 % w Niemczech oraz 10 % w Zjednoczonym Królestwie⁽¹⁰⁾.

(37) W 1994 r. utworzono japońską spółkę zależną – WAM Japan. Jej działalność obejmuje głównie wprowadzanie do obrotu dwóch produktów – odpylaczy i zaworów – które wytwarzano we Włoszech i przewożono po umiarkowanie niskich kosztach. W 1995 r. utworzono chińską spółkę zależną, która początkowo funkcjonowała jako spółka *joint venture* z lokalnym partnerem, a od 1998 r. stała się w pełni spółką zależną WAM SpA⁽¹¹⁾.

(38) W analizowanym okresie WAM SpA miała również 84 % udziałów w „WAM Engineering Ltd”, spółce prawa angielskiego, z siedzibą w Tewkesbury, Zjednoczone Królestwo. WAM Engineering Ltd prowadziła działalność na rynku projektowania, produkcji i sprzedaży urządzeń do mieszania przemysłowego, wykorzystywanych głównie w przemyśle spożywczym, chemicznym, farmaceutycznym i sektorze ochrony środowiska.

(39) Odnosząc się do polityki ustalania cen stosowanej przez WAM Engineering Ltd w Zjednoczonym Królestwie, skarżący twierdził, iż WAM była w stanie zaoferować te same produkty (sprzęt do mieszania przemysłowego), które produkowała i sprzedawała spółka skarżącego, po cenie odpowiadającej ok. 1/3 jego ceny – tj. cenie, która zdaniem skarżącego z trudem pokryłaby koszt surowców do produkcji urządzeń, co w ocenie skarżącego było wynikiem finansowania przez rząd włoski, w szczególności na mocy ustawy 394/81.

(40) Według skarżącego WAM Engineering Ltd przyznano wsparcie finansowe na programy penetracji handlowej w krajach niebędących członkami UE na mocy ustawy 394/81. W szczególności ustawa 394/81 miała wspierać firmy włoskie pragnące ustanowić spółki zależne zagranicą, np. biura przedstawicielskie, sklepy czy magazyny.

(41) Władze włoskie potwierdziły przyznanie pomocy w formie pożyczki o obniżonym oprocentowaniu w kwocie 2 281 450 000 ITL (ok. 1,18 mln EUR) na rzecz WAM SpA w roku 1995, przeznaczonej na projekty w Japonii, Korei Południowej i na Tajwanie. Według władz włoskich beneficjentowi przyznano jednak faktycznie kwotę pożyczki o obniżonym oprocentowaniu w wysokości 1 358 505 421 ITL (ok. 0,7 mln EUR), ponieważ nie zrealizowano planowanych projektów w Korei i na Tajwanie ze względu na kryzys gospodarczy w tych krajach.

(42) Pożyczka o obniżonym oprocentowaniu stanowiła 85 % wydatków kwalifikowalnych. Dopłata do oprocentowania mogła wynieść 60 % stopy referencyjnej. Pożyczka miała zostać spłacona w przeciągu 5 lat, na zasadzie liniowej, w równych ratach półrocznych, z odsetkami należnymi od pozostałego salda. Przewidziano dwuletni okres karencji.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 63 z 4.3.2006, s. 11.

⁽⁶⁾ Sprawy połączone T-304/04 i T-316/04 *Włochy oraz Wam przeciwko Komisji* [2006] Zb.Orz. II-64.

⁽⁷⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie C-494/06 P *Komisja przeciwko Republice Włoskiej i WAM SpA*, jeszcze niezgłoszony.

⁽⁸⁾ Takie jak Dce i R-Master (Zjednoczone Królestwo), Infa-Stauband Ats (Niemcy) i Fda (Francja). Zob. Centrum ds. badań gospodarczych (Wydział gospodarki politycznej Uniwersytetu w Modenie i Reggio Emilia), „The Rise of a District Lead Firm: The case of WAM (1968 – 2003)”, luty 2009 r. .

⁽⁹⁾ Centrum ds. badań gospodarczych (Wydział gospodarki politycznej Uniwersytetu w Modenie i Reggio Emilia), „The Rise of a District Lead Firm: The case of WAM (1968 – 2003)”, luty 2009 r.

⁽¹⁰⁾ Porównaj: przypis 9.

⁽¹¹⁾ Porównaj: przypis 9.

- (43) Dopłata do oprocentowania konkretnej pożyczki (równa 4,4 %) została obliczona w odniesieniu do stopy rynkowej wynoszącej 11 %. W świetle powyższego oraz na podstawie informacji dostępnych w momencie wszczęcia postępowania, intensywność pomocy szacowana była na 16,38 % ekwiwalentu dotacji brutto, co dawałoby kwotę pomocy w wysokości 222,523 mln ITL (ok. 115 000 EUR).
- (44) Koszty kwalifikowalne tej pomocy podzielono na dwie kategorie: koszty związane ze stałymi strukturami za granicą oraz koszty promocji handlowej. Uznane koszty, wyrażone w milionach ITL, są następujące:

(w mln ITL)

KOSZTY KWALIFIKOWALNE	PRZYZNANA POŻYCZKA
STAŁE STRUKTURY	
Czynsz, ubezpieczenie, media	122,56
Koszty eksploatacji (w szczególności personelu, mebli, wyposażenia stałych struktur)	556,94
Wzory	38,23
Usługi doradcze	29,43
Suma częściowa 1	747,18
PROMOCJA HANDLOWA	
Składowanie towaru	456,28
Analizy rynkowe	40,95
Targi i wystawy	12,19
Reklama	94,39
Podróże personelu i przedsiębiorcy	7,52
Suma częściowa 2	611,33
Suma całkowita	1 358,51

- (45) Ponadto pismem z dnia 21 maja 2002 r. władze włoskie w odpowiedzi na dokładne pytanie Komisji oświadczyły, iż spółce WAM SpA w dniu 9 listopada 2000 r. udzielono w ramach tego samego programu kolejnej pożyczki o obniżonym oprocentowaniu, w wysokości 1 940 579 808 ITL (ok. 1 mln EUR).
- (46) W momencie wszczynania postępowania Komisja nie знаła żadnych innych szczegółów tej dodatkowej pomocy.

III. PODSTAWY WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

W odniesieniu do pomocy przyznanej spółce WAM SpA w 1995 r.

- (47) W piśmie z dnia 21 maja 2002 r., władze włoskie stwierdziły, że pomoc przyznana WAM SpA w roku 1995 na mocy ustawy 394/81 była znacznie niższa niż próg

de minimis oraz że w ciągu tego samego okresu trzech lat temu samemu beneficjentowi nie przyznano żadnej innej pomocy *de minimis*. Ponadto podkreśliły one fakt, iż w żadnym sensie nie można było uznać pomocy za bezpośrednio powiązaną z ilościami wywożonych produktów.

- (48) Komisja wskazała, iż większość kosztów kwalifikowalnych uwzględnianych w kontekście konkretnej pomocy przyznanej WAM SpA w 1995 r., takich jak czynsz, ubezpieczenie i media oraz koszty eksploatacji (czyli personelu, mebli i wyposażenia) w odniesieniu do stałych siedzib zagranicą, można było uznać za pomoc na ustanowienie i obsługę sieci dystrybucyjnej.
- (49) Podobnie, zdaniem Komisji, koszty usług doradczych związanych ze stałymi strukturami za granicą, z reklamą oraz podróżami służbowymi należało zaliczyć do wydatków bieżących związanych z działalnością wywozową.
- (50) W decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja stwierdziła, że zgodnie z ostatnim punktem obwieszczenia Komisji w sprawie określania stosownych zasad oceny pomocy państwa niezgodnej z prawem⁽¹²⁾, gdzie w momencie wydawania decyzji wytyczne zastąpiono rozporządzeniem, Komisja uważa, iż zasady określone w rozporządzeniu mają zastosowanie w zakresie, w jakim są bardziej korzystne od zasad zawartych w wytycznych. Zatem, jak zauważyła Komisja w decyzji w sprawie wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, jeśli chodzi o zasadę *de minimis*, należy zasadniczo stosować zasady rozporządzenia Komisji (WE) nr 69/2001 w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis*⁽¹³⁾ (zwanym dalej „rozporządzeniem (WE) nr 69/2001”).

- (51) Rozporządzenie (WE) nr 69/2001 nie miało jednak zastosowania do pomocy udzielanej na rzecz działalności związanej z wywozem, a mianowicie pomocy bezpośrednio związanej z ilością wywożonych produktów, jak również ustanowieniem i działaniem sieci dystrybucyjnej lub innymi wydatkami bieżącymi związanymi z działalnością wywozową, zgodnie z art. 1 lit. a).
- (52) W odniesieniu do zgodności przedmiotowej pomocy z odpowiednią zasadą *de minimis* należy zauważyć, iż w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisji stwierdziła, iż wspólnotowe wytyczne w sprawie pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) z 1992 r.⁽¹⁴⁾ (zwane dalej wytycznymi MŚP z 1992 r.) nie wykluczały wyraźnie pomocy związanej z działalnością wywozową, ale ustanowiły niższy próg pomocy *de minimis* na poziomie 50 000 ECU.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 119 z 22.5.2002, s. 22.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 10 z 13.1.2001, s. 30.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 213 z 19.8.1992, s. 2.

- (53) W świetle powyższego Komisja w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego wyraziła wątpliwości, czy pomoc przyznana WAM SpA w 1995 r. zgodnie z ustawą 394/81 można uznać za zgodną z jakąkolwiek odpowiednią zasadą *de minimis*.
- (54) Ponadto na podstawie wstępnego badania Komisja miała poważne wątpliwości, czy pomoc na rzecz WAM SpA można było uznać za zgodną z Traktatem WE (obecnie TFUE) na podstawie jakiegokolwiek przepisu.

W odniesieniu do pomocy przyznanej WAM SpA w 2000 r.

- (55) W momencie wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja nie wiedziała o żadnych szczególnych cechach, takich jak intensywność i wydatki kwalifikowalne, pomocy na rzecz „Grupy WAM” (jak to zostało określone przez władze włoskie) przyznanej w roku 2000, również w formie pożyczki o obniżonym oprocentowaniu, zgodnie z ustawą 394/81. Władze włoskie nie przedstawiły żadnych stosownych informacji w tym zakresie.
- (56) W związku z powyższym Komisja nie była w stanie na tym etapie postępowania szczegółowo ocenić konkretnej pomocy. Ponieważ jednak pomoc służyła temu samemu celowi i została udzielona w ramach tej samej podstawy prawnej co pomoc przyznana w roku 1995, Komisja wyraziła wątpliwość czy można ją uznać za zgodną z którymkolwiek właściwym przepisem Traktatu WE (obecnie TFUE).
- (57) Władze włoskie w piśmie z dnia 24 października 2002 r. podkreśliły również, iż żadnej pomocy nie przyznano nigdy bezpośrednio na rzecz „WAM Engineering”, a we włoskim rejestrze gospodarczym nie zarejestrowano żadnej spółki pod tą nazwą. Komisja stwierdziła jednak, iż po pierwsze, „WAM SpA” posiadała 84 % udziałów w „WAM Engineering Ltd”, a po drugie, władze włoskie przyznały pismem z dnia 11 października 1999 r., że „WAM SpA” otrzymała pożyczkę o obniżonym oprocentowaniu na mocy ustawy 394/81, a pismem z dnia 21 maja 2002 r. dodały, iż w dniu 9 listopada 2000 r. „Grupa WAM” otrzymała kolejną pożyczkę o obniżonym oprocentowaniu w ramach tego samego programu.

IV. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (58) Uwagi dotyczące wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego pochodziły od zainteresowanej strony trzeciej, która poprosiła o nieujawnianie jej tożsamości.
- (59) Uwagi strony trzeciej stanowią wsparcie wysiłków Komisji mających na celu przywrócenie równych szans wszystkim konkurentom w danym sektorze oraz skargę na utratę możliwości technicznych i stanowisk ze względu na pozycję WAM SpA na rynku.

- (60) Pismem z dnia 3 listopada 2003 r. władze włoskie, które poinformowano o uwagach stron trzecich pismem Komisji z dnia 25 września 2003 r., wskazały, iż ich zdaniem przedmiotowe uwagi nie wniosły żadnego faktycznego wkładu, ponieważ potwierdzają one jedynie niektóre zarzuty wyrażone już w odniesieniu do tej samej sprawy np. przez skarżącego. W szczególności władze włoskie uznały, iż przedstawiły wystarczające dowody, aby wykazać brak powiązania między informacjami zawartymi w wymienionych wyżej uwagach a finansowaniem WAM SpA zgodnie z ustawą 394/81.

V. UWAGI WŁADZ WŁOSKICH

- (61) W odniesieniu do pożyczki z 1995 r. władze włoskie przedstawiły dowody, iż w momencie składania wniosku o pierwszy środek pomocowy oraz udzielenia pomocy WAM SpA spełniała wymogi definicji średniego przedsiębiorstwa przewidziane w punkcie 2.2 wytycznych MŚP z 1992 r., co wykazano w rocznym sprawozdaniu finansowym za 1994 r., ponieważ zatrudniła 163 pracowników, wykazywała obrót roczny rzędu 16,8 mln EUR oraz sumę bilansową w wysokości 20,1 mln EUR i należała do dwóch przedsiębiorstw, z których oba spełniały wymagania definicji MŚP. Władze włoskie same jednak przyznały, iż od 1998 r., a także w momencie przyznania drugiej pomocy w 2000 r., spółka WAM SpA nie była już MŚP.
- (62) Do wiedzy na temat konkretnej pomocy, którą Komisja już posiadała w momencie wszczęcia postępowania, nie dodano żadnego znaczącego elementu na temat pierwszego finansowania oprócz faktu, iż pożyczkę udostępniono beneficjentowi w kilku transzach, w odniesieniu do których okres karencji mógł wynosić od 2 lat do zera. Najwyraźniej pierwotna umowa nie przewidywała żadnych możliwości zmiany stopy procentowej. Według planu całkowity zwrot tej pożyczki powinien być nastąpić w kwietniu 2004 r.
- (63) Jeśli chodzi o drugą pożyczkę z 2000 r., władze włoskie wyjaśniły pismem z dnia 25 lipca 2003 r., iż całkowita rzeczywista kwota pożyczki wyniosła 3 603 574 689 ITL (1 861 091,01 EUR), a nie 1 940 579 808 ITL (ok. 1 mln EUR), jak wcześniej oświadczyły w piśmie z dnia 21 maja 2002 r. i jak wspomniano w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, ponieważ ta ostatnia suma dotyczyła jedynie części pożyczki, która została już spłacona w momencie sporządzenia pisma, a nie całkowitej kwoty przyznanej pomocy.
- (64) W rzeczywistości wypłacono kolejne dwie transze pomocy. Ostatnia, w wysokości 248 091,01 EUR, została wypłacona w dniu 22 stycznia 2003 r. Warunki udzielenia powyższej pożyczki są takie same jak te, które dotyczyły pożyczki z 1995 r., ponieważ obie pożyczki przyznano na mocy ustawy 394/81. Decyzję o przyznaniu całkowitej kwoty pożyczki z 2000 r. podjęto w dniu 9 listopada 2000 r., a umowę o jej przyznaniu podpisano w dniu 20 grudnia 2000 r.

- (65) Poniżej zamieszczono harmonogram kosztów kwalifikowalnych branych pod uwagę dla rzeczowej pomocy, przekazany przez rząd włoski w załączeniu do pisma z dnia 22 lipca 2003 r.

(w tys. EUR)	
KOSZTY KWALIFIKOWALNE	PRYZNANE POŻYCZKI
STAŁE STRUKTURY	
Czynsz i meble lokalu, pojazdy	331,27
Koszty eksploatacji (zarządzanie, towary, personel)	973,50
Wzory	0,87
Szkolenia	25,24
Usługi doradcze	30,29
Suma częściowa 1	1 361,17
PROMOCJA HANDLOWA	
Składowanie towaru	353,39
Targi i promocje	6,37
Reklama	42,74
Podróże służbowe	94,84
Podróże klientów do Włoch	2,59
Suma częściowa 2	499,92
Suma całkowita	1 861,09

- (66) Ponadto z dokumentów dołączonych do pisma z dnia 14 stycznia 2004 r. wynika, iż przedmiotowy program powinny były realizować wspólnie WAM SpA i „WAM Bulk Handling Machinery Shanghai Co Ltd”, która jest miejscową firmą kontrolowaną w 100 % przez WAM SpA.
- (67) Uznano, że koszty kwalifikowalne obejmują wynajem pomieszczeń biurowych, magazynów, salonów wystawowych oraz warsztatu pomocy technicznej (o ogólnej powierzchni magazynowej 7 500 m²), nabywanie, dzierżawę lub leasing 3 pojazdów oraz koszt personelu w spółce macierzystej oraz za granicą (w szczególności 1 kierownika sprzedaży i 6 techników).
- (68) Stopa procentowa zastosowana w odniesieniu do konkretnej pożyczki wyniosła 2,32 %, tj. 40 % stopy referencyjnej obowiązującej w momencie przyznania pomocy i wynoszącej 5,8 %. Wydaje się, iż w umowie nie przewidziano żadnej zmiany stopy procentowej w czasie trwania pożyczki. Wyplacono ją beneficjentowi w kilku transzach, a zatem okres karencji wynosi od 2 lat do zera.

- (69) Jeśli chodzi o spłatę, z danych dostarczonych przez władze włoskie wynika, że w dniu 20 lutego 2003 r. upłynął dwuletni okres karencji, podczas którego zapłacono jedynie odsetki od transzy pożyczki już wypłaconej beneficjentowi. W dniu 20 sierpnia 2003 r. rozpoczął się 5-letni okres spłaty pożyczki. Spłatę pożyczki przewidziano na zasadzie liniowej, w równych półrocznych transzach, z odsetkami należnymi od kwoty pozostającej do spłaty. Zgodnie z harmonogramem ustalonego zwrotu należało zatem dokonać do 20 lutego 2008 r.

- (70) Co więcej, w odniesieniu do zmiany stopy procentowej w okresie spłaty władze włoskie stwierdziły, iż włoskie ramy prawne faktycznie przewidują ogólne zasady umożliwiające takie obniżki.
- (71) Ponadto w odniesieniu do obu pożyczek władze włoskie stwierdziły, że od kwoty pomocy należało odjąć koszt obowiązkowej gwarancji bankowej, wymaganej przed udzieleniem pożyczek.
- (72) W odniesieniu do działalności wywozowej WAM SpA na terenie i poza terenem UE przedstawiono następujące dane:

ROK	WYWÓZ NA TERENIE UE	WYWÓZ POZA TEREN UE	WYWÓZ OGÓŁEM
1995	10 237 196	4 477 951	14 715 147
1996	9 338 640	5 592 122	14 930 762
1997	9 974 814	5 813 442	15 788 256
1998	10 780 161	5 346 514	16 126 675
1999	11 885 473	5 276 525	17 161 998

- (73) Władze włoskie poinformowały Komisję, iż dane liczbowe dla całkowitego wywozu przedstawione powyżej stanowią odpowiednio od 52 % do 57,5 % łącznego obrotu rocznego WAM SpA w roku 1995 i roku 1999.
- (74) Władze włoskie przyznają również, że obie analizowane pożyczki nie są objęte ani rozporządzeniem (WE) nr 69/2001, ani rozporządzeniem Komisji (WE) nr 70/2001⁽¹⁵⁾, chociaż uważają, iż zachęty dla przedsiębiorstw UE, których celem jest wspieranie programów wdrażanych poza UE, nie wchodzą w zakres art. 87 ust. 3 Traktatu WE, obecnie art. 107 ust. 3 TFUE.

VI. OCENA POMOCY

Istnienie pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE

- (75) Artykuł 107 ust. 1 TFUE stanowi, iż „wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna

⁽¹⁵⁾ Dz.U. L 10 z 13.1.2001, s. 33.

z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”.

- (76) Z art. 107 ust. 1 TFUE wynika, że środek pomocy musi spełniać cztery warunki, aby można go było uznać za pomoc państwa. Po pierwsze, niezbędna jest interwencja państwa przeprowadzona przy użyciu zasobów państwowych. Po drugie, interwencja musi przynosić beneficjentowi selektywną korzyść. Po trzecie, musi zachodzić ryzyko wpływu na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, a po czwarte, środek musi zakłócać lub grozić zakłóceniem konkurencji.

Zasoby państwowe i możliwość ich przypisania państwu

- (77) Pojęcie pomocy państwa ma zastosowanie do każdego środka pomocy, przyznanego pośrednio lub bezpośrednio i finansowanego przy użyciu zasobów państwowych oraz który jest przyznawany przez państwo bądź instytucje działające na podstawie mandatu państwowego. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości określono bardzo wyraźnie, iż nie ma żadnej różnicy między pomocą przekazaną bezpośrednio przez państwo a pomocą przekazaną przez podmioty publiczne lub prywatne utworzone przez państwo do tego celu⁽¹⁶⁾.
- (78) Środki pomocy będące przedmiotem postępowania zostały przyznane w 1995 r. przez komitet utworzony na mocy art. 2 ustawy 394/81⁽¹⁷⁾, a w 2000 r. przez Comitato Agevolazioni⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁶⁾ Zob. Sprawa 78/76 *Steinike & Weinlig* [1977] Rec. 595, punkt 21; Sprawa 290/83 *Komisja przeciwko Francji* [1985] Rec. 439, punkt 14; Sprawy połączone 67/85, 68/85 i 70/85 *Van der Kooy i Inni przeciwko Komisji* [1988] Rec. 219, punkt 35; oraz Sprawa C-305/89 *Włochy przeciwko Komisji* [1991] Rec. I-1603, punkt 13.

⁽¹⁷⁾ Zgodnie z art. 2 ustawy 394/81 w Mediocredito Centrale utworzono fundusz na przyznawanie przedsiębiorstwom pożyczek o obniżonym oprocentowaniu na cele penetracji rynków zagranicznych. Funduszem tym zarządza komitet, który gwarantuje przyznanie przedmiotowego wsparcia zgodnie z prawem. Komitet jest powoływany przez dekret Ministra Handlu we współpracy z Ministrem Skarbu i Ministrem Przemysłu, Handlu i Rzemiosła. W skład komitetu założonego w Ministerstwie Handlu Zagranicznego wchodzi: a) Minister Handlu lub delegowany Sekretarz Stanu, który jest przewodniczącym komitetu; b) kierownik z każdego z poniższych departamentów: Skarbu, Ministerstwa Przemysłu, Handlu i Rzemiosła, Ministerstwa Handlu lub podobnie wykwalifikowane osoby w zastępstwie powyższych wyznaczone przez odpowiednich ministrów; c) Dyrektor Generalny Mediocredito Centrale lub, w przypadku jego nieobecności, mianowany przez niego przedstawiciel; d) Dyrektor Generalny Istituto nazionale per il commercio estero (Krajowego Instytutu Handlu Zagranicznego) lub, w przypadku jego nieobecności, mianowany przez niego przedstawiciel.

⁽¹⁸⁾ Skład komitetu w rozumieniu dekretu z mocą ustawy z dnia 31 marca 1998 r., nr 143 oraz w szczególności art. 25 ust. 1 określono w art. 1 dekretu ministerialnego (Decreto Ministeriale) z dnia 19 stycznia 1999 r., który przewiduje dwóch przedstawicieli z Ministerstwa Handlu, jednego przedstawiciela z Departamentu Skarbu, Budżetu i Planowania Gospodarczego, jednego przedstawiciela z Ministerstwa Spraw Zewnętrznych, Ministerstwa Przemysłu, Handlu i Rzemiosła, jednego przedstawiciela wyznaczonego przez kongres prezydentów regionów i autonomicznych prowincji oraz jednego przedstawiciela Włoskiej Organizacji Bankowej.

- (79) Mediocredito Centrale SpA⁽¹⁹⁾ zawarło w 1995 r. z WAM SpA umowę o finansowaniu w celu wdrożenia decyzji komitetu ustanowionego na mocy art. 2 ustawy 394/81. SIMESIT SpA⁽²⁰⁾ zawarło w 2000 r. z WAM SpA umowę o finansowaniu w celu wdrożenia decyzji Comitato Agevolazioni.

- (80) W tym przypadku pomoc została przyznana z zasobów państwowych przez podmioty działające w imieniu państwa, których celem była promocja działalności gospodarczej zgodnie z wytycznymi określonymi przez państwo, a co za tym idzie, powyższą pomoc należy zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości przypisać państwu⁽²¹⁾.

Selektywna korzyść przyznana przedsiębiorstwu

- (81) Pożyczki na korzystnych warunkach poprawiają sytuację finansową beneficjenta pomocy, uwalniając go od kosztów, które musiałby ponieść, jeśli realizowałby program penetracji rynku bez interwencji państwa. W związku z powyższym środki pomocy będące przedmiotem postępowania przynoszą selektywną korzyść WAM SpA w porównaniu z jej konkurentami z UE.
- (82) Ze względu na aktywność WAM SpA na rynku produkcji i dystrybucji przenośników śrubowych i podajników ślimakowych, odpylaczy i zaworów mających zastosowanie w zakładach przemysłowych nie ulega wątpliwości fakt, iż WAM SpA prowadzi działalność gospodarczą na tym rynku, co zapewnia zgodność z definicją przedsiębiorstwa zawartą w prawodawstwie UE⁽²²⁾.
- (83) W związku z powyższym można uznać, iż przyznanie WAM SpA pomocy przynosiło przedsiębiorstwu selektywną korzyść.

Wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi i zakłócenia konkurencji

- (84) W swoim wyroku z dnia 30 kwietnia 2009 r. Trybunał Sprawiedliwości podkreśla⁽²³⁾, iż „również w przypadku gdy z okoliczności, w których pomoc została przyznana,

⁽¹⁹⁾ W okresie, o którym mowa, w Mediocredito Centrale utworzono fundusz w rozumieniu art. 2 ustawy 394/81, zawierający zasoby państwowe. Zarządził nim komitet powołany na mocy art. 2 ustawy 394/81. Pismem z dnia 27 grudnia 1995 r. Ministerstwo Handlu Zagranicznego zwróciło się do Mediocredito Centrale o zawarcie umowy z WAM SpA (w ciągu trzech miesięcy) w celu wdrożenia decyzji komitetu podjętej na mocy art. 2 ustawy 394/81 podczas posiedzenia komitetu w dniu 24 listopada 1995 r.

⁽²⁰⁾ Zgodnie z dekretem z mocą ustawy nr 143 z dnia 31 marca 1998 r., a w szczególności na mocy art. 25 ust. 1 tego dekretu, z dniem 1 stycznia 1999 r. SIMESIT SpA stała się odpowiedzialna za zarządzanie wsparciem finansowym do celów promocji handlu za granicą, zgodnie z ustawą 394/81. SIMESIT SpA jest podmiotem publicznym utworzonym w 1990 r. (ustawa nr 100 z dnia 24 kwietnia 1990 r.) przez rząd włoski w celu promocji przedsiębiorstw włoskich w krajach trzecich. Przedsiębiorstwo jest kontrolowane przez rząd włoski, który posiada 76 % udziałów i określa wytyczne stosowane przy wyborze inwestycji objętych wsparciem SIMESIT SpA. Ponadto w skład zarządu SIMESIT („consiglio d'amministrazione”) wchodzi dziewięciu członków, z których pięciu mianuje rząd włoski.

⁽²¹⁾ Zob. sprawa C-482/99 *Republika Francuska przeciwko Komisji (Stardust)* [2002] Rec. I-4397, pkt 55 i 56.

⁽²²⁾ Zob. sprawa C-41/90 *Höfner i Elser* [1991] Rec. I-01979, punkt 21.

⁽²³⁾ Sprawa C-494/06 P *Komisja przeciwko Republice Włoskiej i Wam SpA*, jeszcze niezgłoszona, pkt 49 i kolejne.

wynika, że może ona mieć wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz może zakłócać lub grozić zakłóceniem konkurencji, Komisja musi przynajmniej wskazać te okoliczności w uzasadnieniu swojej decyzji". W opinii Trybunału nie jest jednak konieczne stwierdzenie przez Komisję faktycznego wpływu pomocy na wymianę handlową między państwami członkowskimi, a jedynie „zbadanie, czy pomoc może mieć wpływ na tę wymianę handlową i zakłócać konkurencję”⁽²⁴⁾. Co więcej, Trybunał Sprawiedliwości zadecydował, że „Komisja nie jest zobowiązana dokonywać analizy rzeczywistej sytuacji ekonomicznej na badanym rynku, przebiegu wymiany handlowej między państwami członkowskimi ani wykazywać rzeczywistego skutku spornej pomocy” w celu stwierdzenia, że warunki dotyczące wpływu na wymianę handlową zostały spełnione.

- (85) WAM SpA jest spółką, która prowadzi działalność wewnątrz UE i na rynkach międzynarodowych. Posiada spółki zależne w wielu państwach członkowskich i sprzedaje swoje produkty w całej UE, jak również poza nią. W latach 1995-1999 dwie trzecie obrotu tej spółki, tj. 10 mln EUR w bezwzględnych danych liczbowych, pochodziło ze sprzedaży na rynku UE, a jedna trzecia ze sprzedaży na rynkach poza UE. Na tych rynkach WAM SpA stanowi faktyczną lub potencjalną konkurencję dla innych przedsiębiorstw z UE, które również są obecne na rynku międzynarodowym. Jak wspomniano powyżej (zob. motyw 34), w różnych państwach członkowskich UE istniało co najmniej trzech innych znacznych producentów filtrów odpylających, którzy prowadzili działalność na rynkach międzynarodowych i mogli być potencjalnymi konkurentami WAM SpA w zakresie wywozu filtrów odpylających do Japonii i Chin⁽²⁵⁾. Powyższe przedsiębiorstwa były przynajmniej potencjalnymi konkurentami WAM SpA, ponieważ gdyby zdecydowali się na wywóz swoich produktów do Japonii lub Chin, byłiby w gorszej sytuacji wyjściowej niż WAM SpA, która otrzymała pomoc w celu przeprowadzenia penetracji tych rynków.
- (86) Ponadto zgodnie z informacjami przedstawionymi w motywach 34 i 35, w okresie, w którym wystąpiły okoliczności faktyczne sprawy, spółka WAM SpA posiadała znaczny udział w rynku krajowym i rynkach europejskich. Zgodnie z informacjami zawartymi w motywie 38, spółka ta była również aktywna gospodarczo za pośrednictwem spółki zależnej w innym państwie członkowskim.
- (87) W wyniku przyznanej pomocy ogólna pozycja WAM SpA na rynku została wzmocniona lub mogła potencjalnie zostać wzmocniona w porównaniu do przedsiębiorstw z innych państw członkowskich, które były nie tylko faktycznymi, ale również potencjalnymi konkurentami WAM SpA. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem „pomoc mająca na celu zwolnienie przedsiębiorstwa

z kosztów, które musi ono zwykle ponosić w ramach bieżącego zarządzania lub zwyczajowej działalności ... zakłóca co do zasady warunki konkurencji”⁽²⁶⁾.

- (88) W niniejszej sprawie powyższą tezę potwierdzają trzy argumenty:
- (89) Po pierwsze, pożyczki wywozowe przyznane na rzecz WAM SpA mogły zmienić normalną konkurencyjną strukturę rynku, ułatwiając WAM SpA w stosunku do jej faktycznych lub potencjalnych konkurentów z UE wywóz jej produktów na rynki zagraniczne, ponieważ wspomniani konkurenci musieliby finansować programy penetracji rynku z własnych środków.
- (90) Po drugie, WAM SpA otrzymała pomoc na realizację programu penetracji rynku, co zapewniło jej pewne oszczędności. Ponieważ WAM SpA zainwestowała w penetrację rynków zagranicznych w celu wywozu swoich produktów, powyższe oszczędności mogły w rezultacie umożliwić spółce wywóz produktów wytworzonych w UE poza granice UE po niższej cenie i z wyższą marżą.
- (91) Po trzecie, ze względu na zamiennosc środków pieniężnych, wszelkie zyski z takiej działalności mogły zostać ponownie zainwestowane w UE. Możliwe jest również, iż po otrzymaniu pomocy WAM SpA została zwolniona z kosztów penetracji rynków zagranicznych i była w stanie wykorzystać zaoszczędzone środki w celu wzmocnienia swojej pozycji na rynku UE w innych celach⁽²⁷⁾. Co więcej, po zakończeniu wywozu wszelkie zyski z takiej działalności mogły zostać ponownie zainwestowane w UE.
- (92) We wszystkich powyższych przypadkach pomoc miałyby bezpośredni wpływ na rynek UE, a także prowadziłyby do zakłóceń względem konkurentów WAM na rynku UE.
- (93) Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, „gdy pomoc przyznana przez państwa członkowskie wzmacnia pozycję przedsiębiorstwa w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurujących z nim w wymianie handlowej w ramach UE, należy uznać, że pomoc wpływa na tę wymianę handlową”⁽²⁸⁾. Ponieważ pomoc przyznana przez Włochy na rzecz WAM SpA wzmocniła pozycję tej spółki w stosunku do jej faktycznych lub potencjalnych konkurentów z UE, zgodnie z objaśnieniami zawartymi powyżej pomoc taka również ma wpływ na wymianę handlową w ramach UE.

⁽²⁴⁾ Zob. również sprawa C-372/97 *Włochy przeciwko Komisji* [2004] Rec. I-3679, punkt 52 i sprawa C-66/02 *Włochy przeciwko Komisji* [2005] Zb.Orz. I-10901.

⁽²⁵⁾ Centrum ds. badań gospodarczych (Wydział gospodarki politycznej Uniwersytetu w Modenie i Reggio Emilia), „The Rise of a District Lead Firm: The case of WAM (1968 – 2003)”, luty 2009 r.

⁽²⁶⁾ Zob. sprawa T-459/93 *Siemens przeciwko Komisji* [1995] Rec. II-1675, pkt 48 oraz 77, sprawa T-214/95 *Vlaams Gewest przeciwko Komisji* [1998] Rec. II-717, pkt 43 i sprawa T-217/02 *TerLembeeck przeciwko Komisji* [2006] Zb.Orz. II-4483, pkt 177.

⁽²⁷⁾ W sprawie T-369/06 *Holland Malt przeciwko Komisji*, jeszcze nieopublikowanej, Sąd Pierwszej Instancji orzekł w pkt 55, że „z orzecznictwa wynika więc wyraźnie, że konkurencję zakłócać może *ipso facto* nie tylko zmniejszenie kosztów bieżącego zarządzania lub zwyczajowej działalności przedsiębiorstwa przy użyciu zasobów państwowych, lecz również subwencja, która zdejmuje z beneficjenta całość lub część kosztów inwestycji”.

⁽²⁸⁾ Zob. sprawa 730/79 *Philip Morris Holland przeciwko Komisji* [1980] Rec. 2671 pkt 11, sprawa C-53/00 *Ferring* [2001] Rec. I-9067, pkt 21 i sprawa C-372/97 *Włochy przeciwko Komisji* [2004] Zb.Orz. I-3679, pkt 52.

- (94) W odniesieniu do kwoty pomocy zgodnie z wyrokami Trybunału Sprawiedliwości w sprawach *Philip Morris przeciwko Komisji* ⁽²⁹⁾ oraz *Francja przeciwko Komisji* ⁽³⁰⁾, nawet jeśli kwota przyznanej pomocy jest stosunkowo niska lub jeśli pomoc przyznana jest małemu przedsiębiorstwu, pomoc nadal może mieć wpływ na wymianę handlową w UE. Analogicznie, w sprawie *Vlaams Gewest przeciwko Komisji* ⁽³¹⁾ Sąd Pierwszej Instancji zadecydował, iż „nawet pomoc o stosunkowo niewielkiej wartości może mieć wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi, jeżeli w sektorze, w którym działają przedsiębiorstwa beneficjenci, istnieje silna konkurencja”. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości stwierdził w sprawie *Heiser* ⁽³²⁾, iż nie istnieje próg lub granica procentowa, poniżej których można uznać, iż pomoc nie miała wpływu na wymianę handlową.
- (95) W analizowanej sprawie stosunkowo niewielka kwota pomocy nie jest zatem sprzeczna ze stwierdzeniem, iż mogło dojść do wpływu na wymianę handlową w UE oraz zakłócenia konkurencji. Mimo iż kwota pomocy jest dość niska, ze względu na intensywność istniejącej oraz potencjalnej konkurencji w sektorze, w którym działalność prowadzi WAM SpA, istnieje poważne ryzyko zakłócenia konkurencji oraz wpływu na wymianę handlową w ramach UE.
- (96) Na podstawie powyższych ustaleń można stwierdzić, iż istnieje poważne ryzyko, że pomoc przyznana przez Włochy na rzecz WAM SpA najprawdopodobniej wpłynie na wymianę handlową lub zakłóci konkurencję na rynku wewnętrznym.
- (97) Podsumowując, wsparcie władz publicznych przyznane WAM SpA stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

Stosowne zasady

- (98) Zgodnie z zasadą *tempus regis actum*, w stosunku do niezgłoszonej pomocy należy stosować przepisy proceduralne obowiązujące w czasie, gdy decyzja ma zostać przyjęta, o ile nie przewidziano inaczej ⁽³³⁾.
- (99) Ponieważ zasady stosowania wyłączeń (w tym zasady *de minimis*) zwalniają pewne środki pomocy z obowiązku zgłaszania i zastępują scentralizowany system kontroli pomocy państwa zdecentralizowanym systemem kontroli pomocy państwa, uważa się, iż mają one charakter proceduralny.
- (100) W analizowanej sprawie nawet jeśli w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące możliwości wyłączenia pomocy na mocy rozporządzeń Komisji (WE) nr 69/2001 i (WE) nr 70/2001, należy stosować odpowiednie przepisy obowiązujące w czasie podejmowania decyzji, tj. rozporządzenie (WE) nr 1998/2006 ⁽³⁴⁾. Podobnie rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu ⁽³⁵⁾ (zwane dalej ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń blokowych z 2008 r.) ma zastosowanie do indywidualnej pomocy przyznanej przed wejściem w życie tego rozporządzenia, jeśli pomoc spełnia warunki określone w tym rozporządzeniu, z wyjątkiem art. 9.
- (101) W piśmie z dnia 11 października 1999 r. władze włoskie oświadczyły, iż Komisja oraz Światowa Organizacja Handlu (WTO) zostały poinformowane o podstawie prawnej pomocy przyznanej WAM SpA, a mianowicie ustawie nr 394 z dnia 29 lipca 1981 r., zgodnie z art. 25 Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych (WTO-GATT 1994) ⁽³⁶⁾.
- (102) Komisja zauważa, iż władze włoskie chcą w ten sposób jako zgłoszenie zakwalifikować poinformowanie o pewnych syntetycznych danych w formie tabeli, dotyczących analizowanego programu, które przesyłano do Komisji w celu przekazania ich do Komitetu ds. Dotacji WTO lub na cele rocznego sprawozdania na temat pomocy państwa w Unii Europejskiej co najmniej od szóstego sprawozdania (1996 r.). Komisja została również poinformowana o istnieniu programu za pośrednictwem badania krajowych programów wsparcia dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) poza Unią Europejską, ustanowionych w państwach członkowskich.
- (103) Tego rodzaju komunikaty nie mogą być jednak uznane za zgodne z art. 88 ust. 3 Traktatu WE, obecnie art. 108 ust. 3 TFUE, w którym określono, iż „Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy”.
- (104) Ponieważ Komisja nie została wcześniej poinformowana o programie odnośnie do jego zgodności z zasadami pomocy państwa, wyżej wspomniany program wdrożono niezgodnie z art. 88 ust. 3 Traktatu WE, obecnie art. 108 ust. 3 TFUE, a co za tym idzie, jest on niezgodny z prawem. Jako że pomoc na rzecz WAM SpA została przyznana w ramach tego programu, oprócz wszelkiej pomocy objętej wyłączeniem grupowym, należy również ją uznać za niezgodną z prawem.

⁽²⁹⁾ Zob. sprawa 730/79 *Philip Morris przeciwko Komisji* [1980] ECR 2671.

⁽³⁰⁾ Zob. sprawa 259/86 *Francja przeciwko Komisji* [1978] Rec. 4393.

⁽³¹⁾ Zob. sprawa T-214/95 *Vlaams Gewest przeciwko Komisji* [1998] Rec. II-717, pkt 49.

⁽³²⁾ Zob. sprawa C-172/03 *Heiser* [1998] Rec. I-1627, pkt 32.

⁽³³⁾ Zob. sprawy połączone 212/80 oraz 217/80 *Meridionale Industria Salumi i Inni* [1981] Rec. 2735; sprawy połączone *CT Control Rotterdam i JCT Benelux przeciwko Komisji* [1981] Rec. I-3873 i sprawa C-61/98 *De Haan Beheer* [2000] Rec. I-5003.

⁽³⁴⁾ Dz.U. L 379 z 28.12.2006, s. 11.

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 214 z 9.8.2008, s. 3.

⁽³⁶⁾ Urugwajska Runda Wielostronnych Negocjacji Handlowych (1986–94) – załącznik 1 – załącznik 1A - Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych (WTO-GATT 1994) (Dz.U. L 336 z 23.12.1994, s. 156–183).

Pomoc wyłączona na mocy zasady *de minimis* i zgodność pomocy z art. 107 TFUE

(105) Komisja musi zweryfikować, czy jakkolwiek pomoc przyznana WAM SpA może zostać wyłączona na podstawie zasady *de minimis*.

(106) Podobnie po ustaleniu, że środki poddawane analizie stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, pomoc ta musi zostać poddana ocenie pod względem jej zgodności z właściwymi zasadami pomocy państwa.

Pierwsza pożyczka przyznana WAM SpA

(107) Rząd włoski przedstawił dowody na to, iż w momencie przyznania pierwszej pożyczki (1995 r.) WAM SpA spełniała wymagania niezbędne do uznania jej za MŚP, zawarte w zaleceniu Komisji 96/280/WE z dnia 3 kwietnia 1996 r. dotyczącym definicji małych i średnich przedsiębiorstw⁽³⁷⁾. Mówiąc dokładniej, WAM SpA była średniej wielkości przedsiębiorstwem, ponieważ zatrudniała 163 pracowników, miała roczny obrót rządu 16,8 mln EUR oraz sumę bilansową w wysokości 20,1 mln EUR. Była kontrolowana przez dwie spółki finansowe, które same zaliczały się do MŚP, zgodnie z ww. zaleceniem.

(108) W niniejszej sprawie Komisja opiera swoją analizę na rzeczywistych wydatkach uwzględnionych podczas przyznawania pożyczki (zob. tabela w motywie 44).

(109) Mając na uwadze fakt, iż celem umowy pożyczki było dofinansowanie programu penetracji rynku oraz w szczególności dofinansowanie przedsiębiorstw zajmujących się wywozem i realizujących programy penetracji rynków poza Unią Europejską, przedmiotową pomoc należy uznać za pomoc wywozową, tj. pomoc na działalność związaną z wywozem w takim sensie, że jest ona bezpośrednio związana z założeniem i prowadzeniem sieci dystrybucyjnej lub z innymi wydatkami bieżącymi związanymi z działalnością wywozową. Podobnie ostatecznym celem programu penetracji rynku była sprzedaż produktów WAM SpA w Japonii. Jest to kolejny powód, dla którego pomoc nie może zostać uznana za związaną z bezpośrednią inwestycją zagraniczną (BIZ).

(110) Rozporządzenie (WE) nr 1998/2006 wyklucza z zakresu swojego obowiązywania pomoc wywozową. W art.1 lit. d) określono, iż powyższe rozporządzenie nie dotyczy „pomocy przyznawanej na działalność związaną z wywozem do państw trzecich lub państw członkowskich, tzn. pomocy bezpośrednio związanej z ilością wywożonych produktów, tworzeniem i prowadzeniem sieci dystrybucyjnej lub innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności eksportowej”.

(111) Jednak zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) nr 1998/2006, wszelka pomoc niespełniająca tych

warunków podlega ocenie, zgodnie z odpowiednimi ramami regulacyjnymi, wytycznymi, komunikatami i zawiadomieniami.

(112) Ponieważ pomoc przyznano w 1995 r., kiedy obowiązywały wytyczne MŚP z 1992 r., w odniesieniu do powyższej pomocy zastosowanie mają wytyczne MŚP z 1992 r.⁽³⁸⁾. Wytyczne te nie wykluczały w sposób wyraźny ze swojego zakresu pomocy wywozowej. Ze względu na fakt, iż część rozpatrywanej pomocy przekracza dopuszczalny próg *de minimis* (50 000 EUR), całkowitą kwotę pomocy należy jednak uznać za niepodlegającą wyłączeniu *de minimis* i z tego względu musi ona zostać uznana za pomoc państwa⁽³⁹⁾.

(113) Po ustaleniu, że środek stanowi pomoc państwa, należy podjąć decyzję, czy można ją uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym zgodnie z zasadami pomocy państwa.

(114) Zgodnie z art. 44 ust. 2 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych z 2008 r. każda pomoc przyznana przed wejściem w życie rozporządzenia i niespełniająca ani warunków określonych w tym rozporządzeniu, ani warunków określonych w rozporządzeniach Komisji (WE) nr 68/2001⁽⁴⁰⁾, (WE) nr 70/2001, (WE) nr 2204/2002⁽⁴¹⁾ lub (WE) nr 1628/2006⁽⁴²⁾ musi zostać poddana ocenie zgodnie z zasadami ramowymi, wytycznymi, komunikatami i zawiadomieniami obowiązującymi w chwili przyznania pomocy.

(115) W sprawie będącej przedmiotem analizy nie ma zastosowania ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych z 2008 r., ponieważ wprowadza ono dodatkowy element – weryfikację efektu zachęty projektu lub działalności przed ich rozpoczęciem – warunek, który nie został spełniony przez Włochy. Zatem na mocy art. 8 ust. 6 ogólnego rozporządzenia o wyłączeniach grupowych z 2008 r., całkowita kwota pomocy nie może zostać wyłączona na mocy tego rozporządzenia. Ponadto koszty wymienione w tabeli w motywie 44 i wymienione w motywie 118 nie podlegają wyłączeniu grupowemu na podstawie rozporządzenia (WE) nr 68/2001, (WE) nr 70/2001, (WE) nr 2204/2002 ani (WE) nr 1628/2006, ponieważ warunki określone w tych rozporządzeniach nie zostały spełnione.

(116) Ponieważ żaden z tych instrumentów nie uzasadnia zgodności pomocy, musi ona zostać poddana ocenie na podstawie wytycznych MŚP z 1992 r., gdyż zawierają one istotne przepisy obowiązujące w chwili przyznania pomocy w 1995 r.⁽⁴³⁾.

⁽³⁸⁾ Porównaj: przypis 12.

⁽³⁹⁾ Zgodnie z utrwaloną praktyką Komisji. Zob. na przykład: decyzja Komisji 2003/643/WE z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie pomocy państwa przyznanej przez Niemcy na rzecz Kahla Porzellan GmbH oraz Kahla/Thüringen Porzellan GmbH (Dz.U. L 227 z 11.9.2003, s. 12).

⁽⁴⁰⁾ Dz.U. L 10 z 13.1.2001, s. 20.

⁽⁴¹⁾ Dz.U. L 337 z 13.12.2002, s. 3.

⁽⁴²⁾ Dz.U. L 302 z 1.11.2006, s. 29.

⁽⁴³⁾ Porównaj: przypis 12.

⁽³⁷⁾ Dz.U. L 107 z 30.4.1996, s. 4.

- (117) Część pomocy może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie wytycznych MŚP z 1992 r. W szczególności za zgodną można uznać pomoc na usługi doradcze (29,43 mln ITL) i analizy rynkowe (40,95 mln ITL), ponieważ jest ona zgodna z pkt 4.3 „pomoc na doradztwo, szkolenia i upowszechnianie wiedzy”. Pomoc na uczestnictwo w targach i wystawach (12,19 mln ITL) można uznać za zgodną z wytycznymi MŚP z 1992 r. na podstawie pkt 4.5 „pomoc na inne cele”, ponieważ możliwe jest uznanie jej za pomoc na inne metody promocji MŚP, takie jak zachęcanie do współpracy. Pozostała część pomocy (zob. tabela w motywie 44) nie może zostać uznana za zgodną, ponieważ nie jest przeznaczona na wsparcie jakichkolwiek inwestycji produkcyjnych lub innych dopuszczalnych celów określonych w wytycznych MŚP z 1992 r., tj. pomocy na ogólne inwestycje poza lub w ramach krajowych obszarów objętych wsparciem, pomocy na inwestycje w ochronę środowiska, pomocy na badania i rozwój.
- (118) Komisja jest zatem zdania, iż większość kosztów kwalifikowalnych, mających na celu ustanowienie stałych struktur za granicą, wziętych pod uwagę przez rząd włoski przy udzielaniu pierwszej pożyczki o obniżonym oprocentowaniu na rzecz WAM SpA w roku 1995 to koszty, których w żaden sposób nie można uznać za inwestycję produkcyjną. Zatem pomoc w zakresie tych elementów należy zaliczyć do pomocy operacyjnej. Koszty, które uznano za kwalifikowalne: czynsz, ubezpieczenie, media (122,56 mln ITL) oraz koszty eksploatacji, w tym personelu, mebli, wyposażenia stałych struktur (556,94 ITL), to koszty, które przedsiębiorstwo powinno ponieść we własnym zakresie; to samo dotyczy wzorów i części zamiennych w ramach obsługi posprzedażnej (38,23 mln EUR). Podobnie w odniesieniu do wydatków kwalifikowalnych, których celem miało być wsparcie promocji handlowej, koszty składowania towaru (456,28 mln ITL) nie są zdaniem Komisji zgodne z wytycznymi MŚP z 1992 r., ponieważ nie można ich uznać za inwestycję początkową, podobnie jak nie są zgodne wydatki na reklamę (94,39 mln ITL) oraz podróże personelu i przedsiębiorcy (7,52 mln ITL).
- (119) W oparciu o powyższą ocenę Komisja doszła do następujących wniosków:
- a) część pomocy dotycząca usług doradczych (29,43 mln ITL) i analiz rynkowych (40,95 mln ITL), jak również pomoc na uczestnictwo w targach i wystawach (12,19 mln ITL) stanowią pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie wytycznych MŚP z 1992 r.;
 - b) część pomocy niewymieniona w lit. a) (zob. pkt 118) stanowi pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym.
- Druga pożyczka przyznana WAM SpA*
- (120) W momencie przyznania drugiej pomocy w 2000 r. WAM SpA była dużym przedsiębiorstwem, również
- zdaniem samych władz włoskich. Co więcej, jej siedziba znajdowała się na obszarze nieobjętym pomocą.
- (121) Pożyczka z 2000 r. również może zostać uznana za pomoc wywozową dla WAM SpA, ponieważ miała taki sam cel, jak pożyczka z 1995 r., i również była przeznaczona do penetracji i wywozu na rynki zagraniczne (głównie na rynek chiński). Oczywiście jest, iż pomoc w zakresie pomocy technicznej, lokali i personelu zagranicznego (składającego się z kierownika ds. sprzedaży, dyrektora generalnego, 4 urzędników i 6 techników) nie mogła być przeznaczona na nic innego niż działalność handlową. W związku z powyższym, argumenty zastosowane do pożyczki z 1995 r. mają zastosowanie również do pomocy z 2000 r.
- (122) Ponadto w umowie o przyznaniu pomocy w 2000 r. użyto tego samego sformułowania, którego użyto do sklasyfikowania pierwszej pożyczki przyznanej WAM SpA jako zachęty do przeprowadzenia programu penetracji rynku. Należy również zauważyć, iż konkretny program miał być realizowany wspólnie przez WAM SpA i lokalne przedsiębiorstwo, WAM Bulk Handling Machinery Shanghai Co Ltd, spółkę zależną w pełni kontrolowaną przez WAM SpA. Stanowi to dowód na ugruntowaną obecność WAM SpA na określonym rynku objętym dochodzeniem.
- (123) Ze względu na fakt, iż przedmiotowa pomoc jest pomocą wywozową, jak stwierdzono powyżej, postanowienia rozporządzenia (WE) nr 1998/2006 nie mają zastosowania.
- (124) Należy zatem ocenić zgodność pomocy z rynkiem wewnętrznym. Komisja jest zdania, iż w przedmiotowej sprawie nie mają zastosowania przepisy proceduralne obowiązujące w chwili podjęcia decyzji, tj. ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych z 2008 r. Rozporządzenie wprowadza dodatkowy element – weryfikację efektu zachęty projektu lub działalności przed ich rozpoczęciem – warunek, który nie został spełniony przez Włochy. Zatem na mocy art. 8 ust. 6 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych z 2008 r., całkowita kwota środka pomocy nie może zostać wyłączona na podstawie powyższego rozporządzenia. Co za tym idzie, zgodnie z art. 44 ust. 2 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych z 2008 r. należy ocenić zgodność pomocy z rozporządzeniami (WE) nr 68/2001, (WE) nr 70/2001, (WE) nr 2204/2002 oraz (WE) nr 1628/2006.
- (125) Komisja jest zdania, iż koszty związane ze szkoleniami, szczegółowo określone w piśmie z dnia 22 lipca 2003 r. (25 240 EUR z łącznej kwoty 1,8 mln EUR w 2000 r.) (zgodnie z tabelą w motywie 65) mogą zostać wyłączone na podstawie art. 4 rozporządzenia (WE) nr 68/2001 w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej [zwanego dalej rozporządzeniem (WE) nr 68/2001], a zatem są zgodne z rynkiem wewnętrznym zgodnie z art. 87 ust. 3 Traktatu WE, obecnie art. 107 ust. 3 TFUE, niezależnie od tego, czy ocena jest oparta na art. 4 ust. 2 (szkolenie specjalistyczne), czy art. 4 ust. 3 (szkolenie ogólne).

- (126) Pozostajej części przedmiotowej pomocy nie można jednak uznać za zgodną na podstawie rozporządzeń (WE) nr 70/2001, (WE) nr 2204/2002 lub (WE) nr 1628/2006 lub jakiegokolwiek innej podstawy prawnej, ponieważ nie dotyczy jakichkolwiek promocji horyzontalnych celów Unii Europejskiej w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, takich jak badania i rozwój, zatrudnienie, środowisko lub pomoc i restrukturyzacja, w rozumieniu właściwych wytycznych, ram i rozporządzeń.
- (127) Należy zatem stwierdzić, iż ze względu na fakt, że działalność wywozowa jest wyłączona z zakresu stosowania rozporządzenia (WE) nr 1998/2006 i nie można jej uznać za zgodną z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE na jakiegokolwiek podstawie prawnej, pomoc przyznana w formie drugiej pożyczki jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym z wyjątkiem części pomocy przeznaczonej na szkolenia, jak opisano powyżej.

Uwagi ogólne

- (128) W odniesieniu do zmiany stopy procentowej w okresie spłaty, władze włoskie stwierdziły, iż włoskie ramy prawne faktycznie przewidują ogólne zasady umożliwiające takie obniżki. Jednak dekret ministerialny z dnia 31 marca 2000 r., stanowiący jedyną podstawę prawną przewidzianą w tym zakresie, ma zastosowanie jedynie do inicjatyw finansowanych na mocy ustaw 394/81 i 304/1990, a zatem ma bardzo ograniczone zastosowanie. Co więcej, należy podkreślić, iż nie dostarczono żadnych dowodów na to, że stopa procentowa przedmiotowej pomocy została zmieniona⁽⁴⁴⁾.
- (129) W odniesieniu do obu pożyczek władze włoskie stwierdziły, że od kwoty pomocy należało odjąć koszt obowiązkowej gwarancji bankowej, wymaganej przed udzieleniem pożyczek. Komisja zauważa przede wszystkim, że powyższa gwarancja lub jej równowartość byłaby zazwyczaj wymagana nawet przez prywatną instytucję kredytową udzielającą pożyczek zgodnie z testem prywatnego inwestora. Po drugie ze specyfikacji załączonej do umowy wynika, że niedopuszczalne jest pokrywanie się pomocy w odniesieniu do tego samego programu, z wyjątkiem pomocy związanej z gwarancją, która w efekcie jest sama w sobie uważana za kwalifikującą się do uzyskania pomocy.

VII. UWAGI KOŃCOWE

- (130) Komisja zauważa, iż wyłączenia przewidziane w art. 107 ust. 2 lit. a) do c) Traktatu WE⁽⁴⁵⁾ nie mają zastosowania do przedmiotowych pożyczek, ponieważ nie realizują żadnego z celów wymienionych w tym artykule, ani też rząd włoski nie twierdził, iż miało to miejsce.

⁽⁴⁴⁾ Przedmiotowa zmiana mogła w każdym razie zostać wprowadzona tylko do pierwszej pożyczki o obniżonym oprocentowaniu przyznanej WAM SpA, ponieważ miała ona zastosowanie do finansowania, które już istniało w momencie wejścia tej zmiany w życie, podczas gdy druga pożyczka nie została jeszcze przyznana WAM SpA.

⁽⁴⁵⁾ Artykuł 107 ust. 2 TFUE stanowi, że zgodne z rynkiem wewnętrznym są następujące rodzaje pomocy: a) pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów; b) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi; c) pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec ...

- (131) Przedmiotowe pożyczki nie miały na celu sprzyjania rozwojowi gospodarczemu określonych regionów lub realizacji ważnego projektu stanowiącego przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania czy też zaradzenia poważnemu zaburzeniu w gospodarce państwa członkowskiego, ani też nie miały na celu wspierania kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego. Komisja jest zatem zdania, że do analizowanych pożyczek nie ma zastosowania ani artykuł 107 ust. 3 lit. a)⁽⁴⁶⁾ TFUE, ani art. 107 ust. 3 lit. b)⁽⁴⁷⁾ TFUE, ani też artykuł 107 ust. 3 lit. d)⁽⁴⁸⁾ TFUE.

VIII. WNIOSKI

- (132) Obie pożyczki przyznane WAM SpA zostały wdrożone bez uprzedniego powiadomienia Komisji. Pożyczka z 1995 r. została przyznana w dniu 24 listopada 1995 r., a pożyczka z 2000 r. została przyznana w dniu 9 listopada 2000 r. Komisja uważa zatem, iż z wyjątkiem zgodnej części pomocy objętej wyłączeniem grupowym, przedmiotowe pożyczki przyznane beneficjentom w sposób niezgodny z prawem w zakresie, w jakim zostały one wdrożone z naruszeniem art. 88 ust. 3 Traktatu WE, obecnie art. 108 ust. 3 TFUE.

Pierwsza pożyczka przyznana WAM SpA

- (133) Pomoc, którą Włochy przyznały WAM SpA w dniu 24 listopada 1995 r. w formie dopłaty do oprocentowania, stanowi pomoc państwa. Część pomocy odpowiadająca kosztom kwalifikowalnym za usługi doradcze, uczestnictwo w targach i wystawach oraz analizy rynkowe stanowi pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (134) W odniesieniu do całkowitego ekwiwalentu dotacji konkretnej pomocy uwzględniono fakt, że pożyczka została udzielona beneficjentowi w trzech transzach (w dniach 24 kwietnia 1996 r., 23 lipca 1997 r. oraz 24 kwietnia 1998 r.) oraz że w związku z tym okres karencji wahał się od 2 lat do zera. Rozważono również stopę procentową przewidzianą w umowie pożyczki (4,4 %) w odniesieniu do stopy referencyjnej, ustalonej okresowo przez Komisję⁽⁴⁹⁾ i obowiązującej w momencie przyznania pożyczki (11,35 %). Element pomocy obliczono jako różnicę między stopą procentową przewidzianą w umowie oraz stopą referencyjną w chwili przyznania pożyczki. Na podstawie powyższych obliczeń ekwiwalent dotacji, obniżony w dniu 24 kwietnia 1996 r. (data wypłacenia pierwszej transzy pożyczki na rzecz WAM SpA) stanowi równowartość 108 165,10 EUR.

⁽⁴⁶⁾ A mianowicie „pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, jak również regionów, o których mowa w artykule 349, z uwzględnieniem ich sytuacji strukturalnej, gospodarczej i społecznej”.

⁽⁴⁷⁾ A mianowicie „pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Państwa Członkowskiego”.

⁽⁴⁸⁾ A mianowicie „pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji w Unii w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem”.

⁽⁴⁹⁾ Publikowanej regularnie w *Dzienniku Urzędowym*.

- (135) Powyższą kwotę pomocy należy jednak jeszcze dostosować do odpowiedniej części pomocy państwa.
- (136) Ze względu na fakt, iż część przedmiotowej pożyczki została uznana za zgodną, jej kwotę należy odjąć od elementu pomocy państwa stanowiącego pożyczkę z 1995 r. (108 165,10 EUR). Ze względu na brak możliwości ustanowienia bezpośredniego związku między daną transzą pożyczki a pewnymi określonymi kosztami, do ogólnego ekwiwalentu dotacji zastosowano taki sam procent, jaki stanowią zgodne elementy w odniesieniu do ogólnej kwoty pożyczki (82,57 mln ITL z 1 358,51 mln ITL, tj. 6 %). Ponieważ 6 % z 108 165,10 EUR wynosi 6 489,906 EUR, powyższą kwotę uznaje się za stanowiącą zgodną część pomocy państwa.
- (137) Ekwiwalent dotacji części pomocy państwa niezgodnej z rynkiem wewnętrznym wynosi zatem 101 675,194 EUR.

Druga pożyczka przyznana WAM SpA

- (138) Pomoc przyznana WAM SpA w 2000 r., z wyjątkiem zgodnej części pomocy na szkolenia wynoszącej 25 240 EUR w kosztach kwalifikowalnych, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.
- (139) W tym przypadku pożyczka została udostępniona WAM SpA w pięciu transzach (w dniu 12 lutego 2001 r., 28 września 2001 r., 26 kwietnia 2002 r., 27 września 2002 r. i 22 stycznia 2003 r.); co za tym idzie, podobnie jak w przypadku pierwszej pożyczki, okres karencji również wynosił od 2 lat do zera. Podczas obliczania ekwiwalentu dotacji Komisja rozważyła również stopę procentową przewidzianą w umowie pożyczki (2,32 %) w odniesieniu do stopy referencyjnej ustalonej okresowo przez Komisję i obowiązującej w momencie przyznania pożyczki (5,70 %). Spłata pożyczki, w tym spłata kwoty głównej i odsetek, miała zostać dokonana do 20 lutego 2008 r. Ekwiwalent dotacji elementu pomocy z całej pożyczki, zaktualizowany w dniu 12 lutego 2001 r. (dniu, w którym udostępniono WAM SpA pierwszą transzę pożyczki), wynosił zatem 176 329 EUR, pod warunkiem że spłaty dokonywane były zgodnie z harmonogramem.
- (140) Jeśli chodzi o zgodną część pożyczki, od ekwiwalentu dotacji pomocy należy odjąć procent zgodnej części pożyczki w odniesieniu do całkowitej kwoty pożyczki (1,35 %). Zatem przy założeniu, że spłaty odbywały się zgodnie z harmonogramem, ekwiwalent dotacji drugiej pożyczki wyliczono na 173 948,56 EUR (176 329 EUR – 2 380,44 EUR).
- (141) Zgodnie z art. 107 TFUE Komisja już od dawna ma zwyczaj żądania od beneficjenta zwrotu pomocy, która zgodnie z art. 107 TFUE została przyznana bezprawnie lub jest niezgodna, pod warunkiem że nie jest objęta zasadą *de minimis*. Praktyka ta znalazła potwierdzenie w art. 14 rozporządzenia (WE) nr 659/1999.
- (142) W świetle art. 14 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 659/1999 pomoc, którą należy odzyskać na mocy

decyzji dotyczącej odzyskania, powinna zawierać odsetki według odpowiedniej stopy ustalonej przez Komisję. Odsetki są płatne, od dnia, w którym bezprawnie przyznana pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjenta, aż do dnia jej odzyskania za okres, przez który pozostawała w dyspozycji beneficjenta.

- (143) Metodę stosowania stopy procentowej określono w rozdziale V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽⁵⁰⁾ [zwanego dalej rozporządzeniem (WE) nr 794/2004] i w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 271/2008 z dnia 30 stycznia 2008 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 794/2004 w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽⁵¹⁾ [zwanym dalej „rozporządzeniem (WE) nr 271/2008”].
- (144) Komisja przypomina, iż niniejsza decyzja pozostaje bez uszczerbku dla zgodności krajowych ram w postaci ustawy 394/81, która stanowi podstawę prawną pomocy państwa przyznanej WAM SpA, w odniesieniu do której Komisja, zgodnie z orzecznictwem Sądu Pierwszej Instancji⁽⁵²⁾, nie uznała za konieczne wszczęcia postępowania w obecnym przypadku. Niemniej jednak nie wyklucza ona takiej możliwości w późniejszym terminie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc przyznana przez Włochy WAM SpA, zgodnie z ustawą 394/81 wchodzi w zakres art. 107 ust. 1 TFUE.

Ze względu na fakt, iż przedmiotowa pomoc nie została wcześniej zgłoszona Komisji, co stanowi naruszenie art. 88 ust. 3 Traktatu WE, obecnie art. 108 ust. 3 TFUE, stanowi ona pomoc przyznaną w sposób niezgodny z prawem, z wyjątkiem części pomocy objętej wyłączeniem grupowym.

Artykuł 2

1. Pomoc w wysokości 108 165,10 EUR, która została przyznana przez Włochy na rzecz WAM SpA w dniu 24 listopada 1995 r. w formie dopłaty do oprocentowania, stanowi pomoc państwa. Część pomocy odpowiadająca kosztom kwalifikowalnym za usługi doradcze, uczestnictwo w targach i wystawach oraz analizy rynkowe, wynosząca 6 489,906 EUR, stanowi pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym.

Włochy podejmą wszelkie niezbędne środki w celu odzyskania od beneficjenta, WAM SpA, kwoty niezgodnej pomocy w wysokości 101 675,194 EUR.

⁽⁵⁰⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1.

⁽⁵¹⁾ Dz.U. L 82 z 25.3.2008, s. 1.

⁽⁵²⁾ Zob. sprawy T-92/00 oraz T-103/00 *Diputación Foral de Álava przeciwko Komisji (Ramondín)* [2002] Rec. II-1385.

2. Pomoc w wysokości 176 329 EUR, która została przyznana przez Włochy na rzecz WAM SpA w dniu 9 listopada 2000 r. w formie dopłaty do oprocentowania, stanowi pomoc państwa. Część pomocy odpowiadająca kosztom kwalifikowalnym za usługi szkoleniowe i wynosząca 2 380,44 EUR, stanowi pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym.

Włochy podejmą wszelkie niezbędne środki w celu odzyskania od beneficjenta, WAM SpA, kwoty niezgodnej pomocy w wysokości 173 948,56 EUR.

3. Odsetki od kwot podlegających zwrotowi na mocy niniejszej decyzji nalicza się począwszy od dnia, w którym niezgodna pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjenta, WAM SpA, do dnia jej odzyskania.

4. Odsetki obliczone nalicza się narastająco zgodnie z przepisami rozdziału V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 i rozporządzenia (WE) nr 271/2008 zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 794/2004.

Artykuł 3

1. Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 2, odbywa się w sposób bezzwłoczny i skuteczny.

2. Włochy zapewniają wykonanie niniejszej decyzji w terminie czterech miesięcy od daty notyfikowania Włochom niniejszej decyzji.

Artykuł 4

1. W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Włochy przekazują Komisji następujące informacje:

- a) łączną kwotę (kwota główna i odsetki), do odzyskania od beneficjenta, WAM SpA;
- b) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
- c) dokumenty potwierdzające, że beneficjentowi, WAM SpA, nakazano zwrot pomocy.

2. Do momentu całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 2, Włochy na bieżąco informują Komisję o kolejnych środkach podejmowanych na szczeblu krajowym w celu wykonania niniejszej decyzji. Na wniosek Komisji Włochy bezzwłocznie przedstawiają informacje o środkach już podjętych oraz środkach planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Włochy dostarczają również szczegółowe informacje o kwocie pomocy oraz odsetkach już odzyskanych od beneficjenta.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Włoskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 marca 2010 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący